

51^e Jaargang

Dinsdag 5 juli 2016

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Een nadere reformatie

En hun kinderen spraken half Asdodisch, en zij konden geen Joods spreken, maar naar de taal eens iegelijken volks.

(Nehemía 13:24)

Het boek Nehemia beschrijft de wederopbouw van de tempel. In hoofdstuk 12 komt dat tot een afronding. Maar hoofdstuk 13 volgt nog. En dat beschrijft ons het verval op drie levensterreinen: het godsdienstige leven, het openbare leven en het gezinsleven. De Levieten gingen van ellende weer terug naar hun akkers, omdat het volk hen niet wilde onderhouden. De sabbatdag werd ontheiligd omdat er in Jeruzalem dan gewoon markt werd gehouden. En Nehemia hoort ervan en krijgt toestemming om een 'nadere reformatie' door te voeren. De eerste reformatie was niet afdoende gebleken.

En die nadere reformatie was allereerst in de gezinnen nodig. Nehemia signaleerde kinderen die geen Joods meer konden spreken, maar half-Asdodisch. De taal van één van de vijf belangrijkste Filistijnse steden. Hoe was dat mogelijk? Dat blijkt uit vers 23: *Ook zag ik in die dagen Joden, die Asdodische, Ammonietische en Moabietische vrouwen bij zich hadden doen wonen.*

Er waren dus gemengde huwelijken. Iets wat de Heere streng verboden had. Juist in verband met de gevolgen die in vers 24 openbaar komen: *En hun kinderen spraken half Asdodisch, en zij konden geen Joods spreken, maar naar de taal eens iegelijken volks.*

Hun kinderen spraken geen Joods, maar Filistijns. Weliswaar nog niet vloeiend, maar al wel half. En daar schrok Nehemia van. Want bij een taal hoort ook een bepaalde leefwereld. Het Asdodisch brengt een eigen cultuur mee. En dat vormt een dodelijk gevaar. De Filistijnen, dat zijn immers de onbesnedenen. Die met God en Zijn Woord geen rekening hielden.

En als de Joodse jeugd geen Hebreeuws meer kende, dan betekende dat een breuk met de HEERE en Zijn dienst. Ze konden immers de Schriften niet meer lezen. De tempeldienst sprak niet meer aan, want ze begrepen niet waar het om ging. De tale Kanaäns was vreemd voor hen. Er groeide een geslacht op dat geen binding meer had met de grote werken Gods uit het verleden. De stap naar totale verlating en afval van God was niet zo groot meer.

Het is niet zo moeilijk om dit verschijnsel op onze tijd toe te passen. Je komt vandaag ook steeds meer kerkelijke jongeren tegen, die half-Asdodisch spreken. Ze verstaan de taal van de wereld beter dan de taal van de Bijbel. Ze hebben er geen moeite mee om de namen van het Nederlands voetbalelftal op te noemen. Maar als je ze naar de 12 apostelen vraagt, dan weten ze het niet. Ze weten ook niet hoe God een mens bekeert. Ze kunnen niet aangeven wat de wedergeboorte inhoudt. Ze weten het verschil niet tussen rechtvaardiging en heiliging. En ze vinden het ook niet belangrijk. Het is niet relevant voor hen.

Hoe komt dat? Dat ze wel de taal van de wereld kennen, maar niet de tale Kanaäns? Vaak ligt de oorzaak in het gezin. Net zoals dat in Nehemia's tijd was. Er zijn gezinnen bij wie de dienst des Heeren een marginale plaats inneemt. Het beperkt zich tot de zondagse kerkgang. Maar over de preek wordt niet gepraat. Psalmen worden er in het gezin niet gezongen. Er is geen huisgodsdienst. De moderne media hebben daar grote invloed. En als de televisie nog net een stap te ver is, dan halen ze via de computer de films binnen. Zo leren de kinderen ook half-Asdodisch spreken.

Het proces van verval gaat hard in onze gezindte. En de gezinnen zijn er de grootste oorzaak van. Een reformato-
rische school en een bevindelijke kerk kunnen dat tij niet keren.

We zien dat in de tijd van Nehemia ook. Daar stond die tempel. Daar stonden die sterke muren rond Jeruzalem. Maar wat was het nut er van? Nu de Filistijnen via de gezinnen binnen de muren waren?

Nehemia zag het en hij wist maar één oplossing: een nadere reformatie. Hij bestrafte het volk, hij vloekte hen, zo lezen we in vers 25. Dat wil zeggen: hij sprak Gods oordeel over hen uit.

Geve de Heere ons de geloofsmoed, de geloofskracht en de geloofsernst van Nehemia om een nadere reformatie te houden. Want het is hard nodig. Allereerst persoonlijk. Om voor Gods aangezicht in de schuld te komen. Als iemand die in zijn hart ook zo'n Asdodiet heeft ontdekt. Geen halve, maar een hele. Die als een onbesneden van hart met veel boeleerders gehoereerd heeft. Die beseft dat God hem rechtens kan verdoemen. Maar die nochtans, pleitend op Gods genade in Christus, met Nehemia gaat bidden: *gedenk mijner, mijn God, ten goede.*

Pas dan begint in ons (gezins)leven de reformatie en de nadere reformatie. Als we persoonlijk voor God en onder God leren buigen, met de bede: *Gedenk niet meer aan 't kwaad, dat wij bedreven; Onz' euveldaad word' ons uit gunst vergeven.*

M.A. Kempeneers

In verschillende landen hebben 'christelijke' milities de wapens opgenomen om te strijden tegen extremistische moslims. In de CAR (Centraal Afrikaanse Republiek) heb je de Anti-Balaka militie. Die nemen wraak op het buitensporige geweld van de islamitische terroristen. Helaas zie je dat dit soort 'christenen' vaak net zo extremistisch zijn als de moslims die ze bestrijden. Ook zij moorden, verkrachten en doden, en dat in de Naam van Christus. En zo wordt die Naam geen eer, maar geweld aangedaan. En CAR krijgt zo ook een andere betekenis: want dit is Christelijke Anti Reclame.

Hoe anders is de reactie van Jozef op het grote onrecht dat hem wordt aangedaan. Want de vrouw van Potifar verzint ter plaatse een verhaal en ze ondersteunt dat met Jozefs kleding als bewijsstuk. En Potifar ontvlamt in toorn. Onduidelijk is op wie nou boos is: op Jozef of op zijn vrouw? Een aantal verklaarders denkt het laatste, maar als we de geschiedenis eerlijk lezen, dan blijkt dat niet. Jozef krijgt in ieder geval de schuld. Hij wordt in de gevangenis geworpen. Al is het wel heel merkwaardig dat Jozef niet de doodstraf krijgt. Immers als een slaaf zich alleen al vergreep aan bezittingen van zijn meester, dan werd hij zonder pardon gedood. En dat zou toch zeker gebeuren als een slaaf zich aan de vrouw van zijn meester vergreep. Potifar vermoedt dus kennelijk dat er meer aan de hand is. Hij kent zijn vrouw immers en hij kent ook Jozef. Maar om de eer van zijn gezin te redden, onderzoekt hij het maar niet verder en hij werpt Jozef in de gevangenis. Het was toch maar een slaaf.

Jozef komt in de gevangenis waar de vijanden van de koning gevangen werden gehouden. Tussen die gevangenen die als staatsgevaarlijk werden gezien. En dat is beslist geen gevangenis geweest zoals wij die vandaag de dag kennen. In Genesis 41, waar we lezen dat Jozef uit de

gevangenis komt, wordt erover gesproken als 'de kuil'. Hoe we ons dat moeten voorstellen weet ik niet, maar het is er bepaald niet comfortabel geweest. In psalm 105:18 lezen we: *Men drukte zijn voeten in den stok; zijn persoon kwam in de ijzers.* Zijn handen werden in harde boeien geslagen en zijn voeten werden tussen houten blokken geklemd.

En in al deze gebeurtenissen hoor je Jozef niet. Hij verdedigt zich niet, hij geeft geen weerwoord. Hij ondergaat het zwijgend. Niet alleen omdat hij geen schijn van kans had en als slaaf toch niet zou worden gehoord. Er is meer. Hier zien we de vrucht van de vreze des Heeren. Hier zien we hoe Jozef het beeld vertoont van Hem Die meer is dan Jozef. Van Wie Jesaja geschreven heeft: *Als dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt; doch Hij deed Zijn mond niet open; als een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, also deed Hij Zijn mond niet open. Van Hem schrijft de apostel Petrus: Die, als Hij gescholden werd, niet wederschoot, en als Hij leed, niet dreigde; maar gaf het over aan Dien, Die rechtvaardiglijk oordeelt.*

En het is wel begrijpelijk, maar het is geen teken van de vreze des Heeren als een mens in opstand leeft. In opstand tegen mensen, als je onrechtvaardig wordt behandeld. Dat je tiert en tekeer gaat en je verzet en je verdedigt. Natuurlijk, een mens hoeft niet over zich heen te laten lopen. Maar er zijn grenzen aan de middelen waarmee je je mag verdedigen. Ik geloof niet dat een kind van God op de barricades hoort. Ik geloof niet dat een kind van God wraak mag nemen voor onrecht dat hem wordt aangedaan. Paulus zegt in Romeinen 12:19 *Wreekt uzelf niet, beminden, maar geeft de toorn plaats; want er is geschreven: Mij komt de wraak toe; Ik zal het vergelden, zegt de Heere.* Ik geloof ook niet dat een kind van God zal staken om zodoende een beter loon te krijgen. Die zal zijn werk alleen neerleggen als dat werk ingaat tegen de geboden van God. Maar staken en demonstreren is geen kenmerk van de vreze des Heeren. Dat is Christelijke Anti Reclame.

M.A. Kempeneers



Genesis 39:20

En Jozefs heer nam hem, en leverde hem in het gevangenhuis, ter plaatse, waar des konings gevangenen gevangen waren; also was hij daar in het gevangenhuis.



Waarom leidt de Heilige Geest Onze tijd laat veel zien en horen. Zeer veel kan ons bezig houden. Er is sprake van aangrijpende situaties. Internationaal, maar ook nationaal. In ons eigen land. Wat we regelmatig in ons dagblad lezen, mag niet langs ons heengaan. Zo ook niet de geseculariseerde, libertijnse tijdgeest die ook in de kerken merkbaar is en zelfs blijkt door te werken.

Nu dreigt het gevaar dat we bij wat gehoord, gezien of gelezen wordt, een eigen conclusie trekken of een bepaalde houding aannemen. Dat kan zelfs bij predikanten voorkomen. Een tijdrede kan zo gemakkelijk gehouden worden met voorbijzien van onszelf. Het 'gij', 'zij' kan zo domineren. Wie nu worstelt aan Gods genadetroon om Gods vreze en de leer der Schriften te kennen, mag zich gesterkt weten met drie zichtbare, aantoonbare werkelijkheden. In de maand mei waren drie bijzondere dagen. Dagen algemeen bekend. Iedereen kon de benaming lezen en van het feit horen. Donderdag 5 mei Hemelvaart en zondag 15 en maandag 16 mei Pinksteren. Zeker was 5 mei herdenking, bevrijdingsdag, maar de herdenking van de Hemelvaart week daarvoor niet. Wat mogen we door het Woord, in het Woord, veel bezitten. Het gestelde, gegeven kerkelijk jaar mogen we niet onderwaarden. En zo zeker niet de kerkelijke gedenkdagen. Hemelvaart van Jezus Christus en zo werkzaam in de hemel. Gevolgd door Pinksteren. Een rijke heilsgave, verdiend en geschonken door de gekruisigde Christus. Pinksteren, uitstorting van de Heilige Geest. Gekomen op de werkvloer van de kerk en van daar uit in de wereld. Op de Pinksterdag gaat de kerk uit, de wereld in. Alleen met het Woord. Predikanten behoren Handelingen 2 veel te lezen en zich daaraan te toetsen. In

Het Apostolicum (8)

de gemeente leve de dringende, hartelijke behoefte om de Heilige Geest. De werking, de doorwerking van Woord en Geest opdat de zaken die in Handelingen 2 staan geen onbekende levenszaken zouden zijn. Vanaf de Pinksterdag komt er een onverbreekelijke band, een hartelijke band, tussen de apostelen en de ontstane gemeente. Dit was wederzijds. Men was volhardende in de leer der apostelen. In Handelingen 2 staat het eerste kenmerk beschreven van de ontstane Pinkstergemeente (vs. 42). Dat geldt ook vandaag voor predikant en gemeente. En zeker tijdens de catechese heeft dit betekenis. Hoe komt het toch dat er zo weinig geloofskennis is? Hoe komt het dat er zo weinig kennis is van de Bijbelse kernwoorden? Hierbij valt te denken aan de namen en eigenschappen van de drie-enige God en de heilsorde. Het laatste is geen verouderde zaak. Van belang is het ook tot opscherping wat staat in Hand. 2:42a. En zij waren volhardende in de leer van de apostelen. Gaat het over de leer van de apostelen, dan moet in geen enkel opzicht gedacht worden aan hun leer. De leraars, de docenten, zijn apostelen. Ze zijn gezonden. Zij hebben niet anders te doen dan na te spreken, wat hun is voorgezegd. Het apostolische getuigenis is het getuigenis van Christus. Ze doen op de Pinksterdag en na die dag wat er staat in Matth. 28:19. Onderwijzen al de volken, dezelve dopende in de Naam van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest, lerende hen onderhouden alles wat Ik u geboden heb. De opdracht voor de toekomst is: leren te onderhouden, dat wil zeggen, te eerbiedigen wat Christus tijdens Zijn omwandeling op aarde aan Zijn discipelen geboden heeft. Vandaar dat gezegd dient te worden dat hun onderwijs volstrekt gezag heeft. Terecht is gezegd dat de uitspraak 'zo heeft de Heere het geboden' elke relativisering en discussie afsnijdt. De discipelen, de apostelen, waren thuis in de leer van de Vader en zo in al Zijn werken. Zij hebben daarom aangevuurd en aangespoord door en vervuld met de Heilige Geest, de grote werken Gods verkondigd. Terecht staat in de kant-

tekening 'zij verkondigden de heerlijke daden Gods namelijk die Hij door Jezus Christus gedaan heeft tot der mensen zaligheid. Lukas 1:49.' De heilsfeiten van geboorte en kruis, van opstanding en hemelvaart. De uitstorting van de Heilige Geest, de werking en vrucht van de Heilige Geest. De wederkomst en het machtig gebeuren ervan, werd niet verzwezen. Dit alles kon niet op één dag onderwezen en geleerd worden. Het ging van week tot week. Het leren, het onderwijzen. Heel zuiver, waar en goed. Want met nadruk had de grote Profeet en Leraar gezegd: De Trooster, de Heilige Geest, Welke de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal u alles leren en zal u indachtig maken alles wat Ik u gezegd heb, Joh. 14:26. Leest daarnaast deze woorden van Jezus, Johannes 16:12-14. Van betekenis. Gods dienaren zijn gezanten op de leerschool van de Heilige Geest. De Heilige Geest onderwijst, leert met en door het Woord. Ook vandaag. Door de Heilige Geest komt er een afstemming op elkaar. We lezen van het volharderen in de leer. De vorm van het werkwoord wijst erop dat ze zo steeds bezig waren. Zo werkt de Heilige Geest. Het echte, geestelijke leven is niet een bevestiging, ook geen ontroering of vervoering. Geen handengeklap of hallelujah geroep. Het is volharding. Het geestelijk leven heeft een begin, een voortzetting en een einde. Het geestelijk leven staat vanaf het begin tot het einde onder beheer en regeer van het Woord en de Heilige Geest is en blijft erbij betrokken. De diensten op zondag geven het aan. Leren en onderhouden.

M.C. Tanis

*Hoe schoon zijn uw gangen in de schoenen,
gij Prinsendochter!*

Hooglied 7:1



Jezus zegt van Zijn geliefde en lieflijke Bruid: 'Hoe schoon zijn uw gangen.' De Kerk en de Bruid van Christus worden 'Prinsendochter' genoemd omdat zij uit God geboren is. Zij overtreft alle prinsendochters. Zonen van Belial is het tegenoverstelde van prinsendochters. De Kerk heeft een voortreffelijke natuur en een vorstelijke inborst. Zij is uit God geboren en is met haar Hoofd Christus nauw verbonden. Van de Kerk wordt gezegd: 'Hoe schoon zijn uw gangen.' Onder 'de schoenen' moet de bereidheid van het Evangelie verstaan worden. Het is een handel en wandel naar de geboden van God. De gangen in de schoenen zijn de daden die de mens doet. Het gaat om het kennen en doen van Gods wil. Het betekent een goede en Godvruchtige handel en wandel. De Heere ziet dat graag en heeft er vermaak in dat Gods kinderen in Zijn wegen wandelen. Een godzalig, deugdzaam, christelijk leven is heerlijk. Het gaat om recht doen, weldadigheid lief te hebben en ootmoedig wandelen met God (Micha 6:9). Dat zijn de gangen in de schoenen. In een deugdzaam leven ziet God Zijn Eigen beeld. Een deugdzaam leven is tot eer van God want door veel vrucht dragen wordt de Vader verheerlijkt. Het bloed van Christus is de dure prijs geweest om een deugdzaam leven te verwerven. Als iets veel gekost heeft, geeft iemand er veel om. De Heere bemint een christelijk leven. Boven alles staat dat een mens de Heere alleen aangenaam is in Christus. Maar ook een deugdzaam leven, wat voortvloeit uit Christus, is de Heere aangenaam. De Heere verwondert Zich over Zijn bruid vanwege haar Godzalig leven. God bewaart Zijn Kerk, zoals u iets moois bewaart. Wij verhogen een mens die wij liefhebben. Zo verhoogt God Zijn Kerk. De Heere geeft alles aan Zijn Kerk wat zij nodig heeft. God zal volkomen zaligheid schenken. Tot de schone gangen in de schoenen behoort nederigheid vanwege de zonden en gebreken. U moet uitsteken boven anderen. De Heere vraagt Hem gewillig en vurig te dienen. De duistere wereld verwondert zich over de kinderen des lichts. De ziel van Gods kind bezit dit deugdzaam leven. David had liefde tot Gods Wet. God had dat gewerkt in zijn hart. Gods kinderen zijn Gods maaksel, de Heere schept hen een nieuw hart om in goede werken te wandelen. De Heere doet dat om de eer van Zijn Naam en toont Zijn wijsheid en almacht. De dood van Gods Zoon was noodzakelijk. Zijn bloed moest vergoten worden. Gods kinderen dragen allerlei vrucht: geloof, deugd, kennis, matigheid, lijdzaamheid, godzaligheid en broederlijke liefde. Gods kinderen wandelen net als Hizkia voor Gods aangezicht, in waarheid en met een

volkomen hart. Er is liefde tot God, een eren en dienen van Hem. Gods kinderen leven matig, rechtvaardig en godzalig. Er is liefde tot de naaste. De schatten en de rijkdommen van deze wereld zijn vergankelijk, maar de deugd, de liefde die God in het hart uitstort, is eeuwig. Van feesten en eten heeft men gauw genoeg. Maar van een leven tot eer van God niet. De deugd is de beste schat die er is. Gods kinderen lopen vrolijk op de weg van Gods geboden. We lezen in Psalm 119: 14 en 15 'Ik ben vrolijker in de weg Uwer getuigenissen dan over alle rijkdom. Ik zal Uw bevelen overdenken en op Uw paden letten.' Gods kinderen doden met vermaak hun zondige lusten. Er zijn vele deugden. Bijvoorbeeld de deugd van de nederigheid. Een hoogmoedig iemand is niet aangenaam. Die zichzelf overwint is sterker dan die een stad overwint. Wat is reiner dan een kuise ziel, zoals Jozef die mocht hebben in het huis van Potifar. Jozef sprak het uit: 'hoe zou ik dan dit zo groot kwaad doen en zondigen tegen God?' De Heere gaf dat hij zichzelf onbesmet mocht bewaren. De deugden van een christen zijn schoner dan de lilies van het veld. Wie geestelijke ogen heeft ziet de schoonheid van een deugdzaam christelijk leven. De Heere wil gebeden zijn om zo'n leven. Op het gebed geeft de Heere ogen om te zien. "O, dat nu blinde wereldlingen eens ziende hemelingen zouden worden!" Wie alleen lichamelijke ogen heeft, ziet een christelijk leven niet op de juiste wijze. Wie geestelijke ogen mag hebben, beleeft dat eer en rijkdom niets is, maar dat een christelijk leven alles is. Gods kinderen genieten van een christelijk hemels leven. "Slaat uw ogen op Christus, niet zoals Hij in de hemel nu is, maar zoals Hij op de aarde was, en deze les gaf, Matth. 11:29 'Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart.'" "Stelt alle middelen in het werk, bidt den Heere dat Hij het krachtig wil maken op uw zielen, dat gij de heerlijkheid van de deugd mocht uitdrukken, bemerken en gevoelen tot zaligheid van uw zielen. Dus doende wordt Christus de uwe, en gij Christus, die in u een gedaante krijgt. Nu kan men niet meer zeggen, de deugd is u nooit op 't schoonst en beminnelijkst voorgesteld; ziet de waarheid maar te betrachten in liefde, en op te wassen in Hem, die het Hoofd is, namelijk Jezus Christus: opdat gij vernieuwd moogt worden in de geest uws gemoeds, en de nieuwe mens aandoen, die naar God geschapen is, in ware gerechtigheid en heiligheid, Ef. 4: 23 en 24." De Heere moge u volmaken in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen, opdat gij moogt doen wat de Heere welbehaaglijk is.

WETS- UITLEGGING

Er zijn in alle tijden mensen, die schaven en veilen aan de wet van God. U en ik doen dat waarschijnlijk ook. Je moet je bijvoorbeeld meer houden aan de geest van de wet en die is liefde; de letter der wet komt er niet altijd op aan. Er zijn verder allerlei grenssituaties, waarin we soms tot heel andere conclusies en plichten komen, dan wat de geboden ons zeggen.



“Maar Ik zeg u.....” (Matth. 5:34)

We kunnen inderdaad niet altijd zo maar direct zeggen wat de Heere in deze of die situatie eist.

We begrijpen wel, dat het niet zonder risico is als we op dat spoor verder gaan. In de discussies rond homoseksualiteit en de positie van de vrouw wordt ook benadrukt dat we niet kunnen spreken van vaststaande normen en regels. In het Kerkblad voor het Noorden werden aan dit thema enkele artikelen gewijd. Het is niet duidelijk in hoeverre de schrijfster de gedachten van Nullens, wiens boek zij bespreekt, zelf ook verdedigen wil. Maar er wordt suggestief over geschreven.

Zo wordt gesteld dat homoseksualiteit in Bijbelse tijden stond in het kader van zaken als zondeval, afgoderij en perversie. Dat kun je, zo zegt men, in deze tijd niet zomaar zeggen. In onze tijd heeft homoseksualiteit vooral te maken met de gebrokenheid en de kwetsbaarheid van het leven. Er wordt gesteld dat zij die uitgaan van vaststaande Goddelijke geboden de gedachte huldigen dat het leven maakbaar is. Genoemde Nullens noemt het een oppervlakkige theologie van Goddelijke interventie als men denkt dat God ons te hulp komt bij de handhaving van Zijn geboden. Waarmee gezegd wil zijn dat de gebrokenheid niet weg te denken is en dat bepaalde oneffenheden er bij horen. We zouden dus deze kwetsbaarheid moeten aanvaarden.

De ethiek van het Koninkrijk is een interim-ethiek, wat betekent dat er nog geen sprake kan zijn van een leven naar de geboden van God. Heling moet wachten op Gods terugkomst. Hiertegenover zou ik willen stellen dat er begrip moet zijn voor de geconstateerde gebrokenheid van het bestaan. Mensen met een bepaalde aanleg, hoe dan ook, hebben met deze gebrokenheid te maken. Maar zij niet alleen. Dit kan echter nooit leiden tot een eigenmachtig verleggen van de grenzen die God gesteld heeft. Laat men de absolute norm van Gods gebod los, dan wordt de mens zijn eigen norm. Er leek voor Daniel en zijn vrienden geen enkele mogelijkheid om vast te blijven houden aan Gods geboden. Toch gebeurde het en de Heere gaf kracht. Als de Heere geboden geeft, geeft Hij ook de kracht om dit te volbrengen. Dat geldt niet alleen voor homoseksualiteit, het geldt voor heel het gebied van het zevende gebod en dus van alle geboden.

In dit verband wil ik wijzen op iets anders. De Heere Jezus Zelf heeft gezegd dat er geen tittel of iota van de wet ter aarde mag vallen. Dat is dus ook waarheid, dat is de wet in optima forma, want Hij neemt deze woorden in de mond.

In de tekst, die ik hierboven neerschreef, legt Jezus de wet uit. Hij herinnert aan wat tot en door de ouden is gezegd. Zijn uitleg is totaal anders dan wat wij meestal doen. Daarom zijn die enkele woorden (Maar Ik zeg u) hoogst actueel.

Wat zo bijzonder is: Hij verzwaart in alle gevallen de eis van de wet. Hij doet er om zo te zeggen, nog een schepje boven op. Wij hebben nogal eens de neiging om de wet af te zwakken en aan te passen. Maar dat doet de Heere niet. Wat wil de Heere inzake de vele geboden die er zijn? Met bepaalde wetten hebben we het moeilijk. We denken dat ze te zwaar zijn, niet meer passen in deze eeuw. Maar het zou kunnen zijn, beste lezers, dat de Heere deze wetten nog verzwaart!

Daar houden wij niet van. Het is een aanrader om toch serieus Zijn woorden te overwegen. Willen we delen in Zijn Evangelie, dan kunnen we ons niet onttrekken aan Zijn bevelen. Dat is een zaak van eerlijkheid.

We moeten stellen dat, als we het gezag van de wet vermindern, we anders handelen dan Christus. Hij handhaaft de geboden niet alleen, maar Hij zet deze zelfs nog aan. Wij allen hebben van nature de neiging om het met de wet op een accoord te werpen. We sluiten compromissen die meestal in ons eigen voordeel uitkomen. We onthouden zodoende de Heere Zijn eer. In onze omgang met geld en goed, met de media en andere culturele uitingen zoeken we een leefbaar compromis. We doen dat vooral als de Heere de eisen van geloof en bekering stelt. We hebben allerlei uitwegen gezocht om aan die eisen te ontkomen. Ongeloof en onbekeerlijkheid zijn in feite nog ernstiger dan allerlei andere compromissen. Bij die wortel moeten we beginnen. Dus staan wij allen hier schuldig. We geloven niet dat men op allerlei terreinen de wet mag aanpassen, maar dat heeft dan voor ieder van ons consequenties. In die zin is het artikel in het Kerkblad ontdekkend voor ons allen.

Tenslotte: Wie echt op de leerschool van de Heilige Geest komt, wordt voor de woorden van Christus ingewonnen. Die krijgt met een verzwaarde eis te maken. En dan wordt zonde pas echt zonde, als de Heere er Zijn Goddelijk licht over laat schijnen. Hij beleeft tijden dat er voor hem daarom geen hoop meer is. Wie kan dan zalig worden? En wie zo het woord van Christus leert verstaan, mag weten dat het uit diezelfde mond geklonken heeft: “Het is volbracht!” En dan pas en dan alleen kunnen we leren verstaan dat Zijn juk zacht is en Zijn last licht.

P. Roos

De geestelijke wapenrusting (5)

...en aangedaan hebbende het borstwapen der gerechtigheid... (Efeze 6: 14b)

Op beeldende wijze schrijft Paulus in Efeze 6 over de geestelijke strijd in het leven van de gelovigen. De apostel gebruikt het aansprekende beeld van een wapenuitrusting van een Romeins soldaat. Wellicht heeft hij dat beeld letterlijk voor ogen gehad, toen hij de Efeze-brief schreef. Hij werd immers dag in dag uit bewaakt door een Romeins soldaat (Handelingen 28: 16).

Borstwapen

Het eerste onderdeel van die wapenuitrusting was – zo zagen we vorige keer – de gordel. Het was volgens de apostel een beeld voor de waarheid van Gods Woord én voor de oprechtheid van een christen. Allebei deze zaken moeten een christen ‘aankleven’.

Nu vraagt een tweede onderdeel van de wapenrusting onze aandacht: het borstwapen. Zo’n borstwapen – of borstharnas – bestond in de tijd van Paulus uit stroken staal die met bronzen gespen aan elkaar verbonden waren. Deze constructie zorgde ervoor dat een soldaat zich enerzijds goed kon bewegen, anderzijds ook goed beschermd was. Want het harnas bedekte zijn schouders, borst en buik.

Het is dit beeld dat Paulus voor ogen heeft, als hij schrijft: *‘en aangedaan hebbende het borstwapen der gerechtigheid’*.

Gerechtigheid

Intussen is het nog niet zo gemakkelijk om vast te stellen, wát de apostel hier met *‘gerechtigheid’* bedoelt. De Engelse schrijver Paul Baynes (ca. 1573-1617) wijst er in zijn uitvoerige verklaring van de Efezebrief op, dat dit woord in drie verschillende betekenissen kan voorkomen:

- Het kan in de eerste plaats een aanduiding zijn voor de toegerekende gerechtigheid van Christus.
- In de tweede plaats kan het verwijzen naar de ‘inklevende gerechtig-

heid’, die Gods kinderen ontvangen hebben in de wedergeboorte.

- Tenslotte kan het gebruikt worden in de betekenis van een heilige levenswandel.

Volgens Baynes wordt het woord ‘gerechtigheid’ hier in de derde betekenis gebruikt. Het heeft dus volgens hem betrekking op de levenswandel.

Baynes gaat daarmee in het voetspoor van Calvijn, die schrijft: *‘Sommigen hebben hier, naar mijn oordeel ontijdig, gesproken van de onverdiende gerechtigheid of van de toerekening der rechtvaardigheid, die in de vergeving der zonden gelegen is: want Paulus spreekt van de heiligheid des levens’*.

De kanttekeningen van de Statenvertaling wijzen in een vergelijkbare richting. Volgens hen wordt in Efeze 6: 14 met ‘gerechtigheid’ bedoeld: *‘godzaligheid des levens, en een goede consciëntie’*.

Zacharias en Elisabet

Ook James Fergusson, de Schotse schrijver wiens verklaring we in deze artikelenreeks volgen, kiest voor deze uitleg. Al legt hij wel een nauwe verbinding tussen de ‘inklevende gerechtigheid’ en de ‘heilige levenswandel’. Hij schrijft: *‘Het tweede onderdeel van de wapenrusting is ‘gerechtigheid’: niet de toegerekende gerechtigheid van Christus – deze lijkt te worden begrepen onder het schild des geloofs – maar de inklevende gerechtigheid van een heilige levenswandel waardoor we geneigd worden en in overeenstemming daarmee ons inspannen om aan God en de medemens te geven wat wij hen verschuldigd zijn en waar zij recht op hebben, in overeenstemming met beide tafels van de wet.’*

Fergusson wijst dan op het voorbeeld van Zacharias en Elisabet. Van hen lezen we in Lukas 1: 6: *‘En zij waren beiden rechtvaardig voor God, wandelende in al de geboden en rechten des Heeren onberispelijk’*.



Van levensbelang

Zonder borstwapen was een Romeins soldaat buitengewoon kwetsbaar. Iedere slag of pijl die hem trof, kon dan het hart raken. Of andere vitale organen van het lichaam. Het borstwapen was dus van levensbelang.

Dat geldt geestelijk ook voor een heilige levenswandel. Fergusson: *‘Zonder dit deel van de wapenrusting zijn we blootgesteld aan en liggen we open voor verscheidene dodelijke slagen en gevaarlijke verleidingen van onze geestelijke tegenstander’*.

Gevaren

In het vervolg noemt Fergusson dan allerlei gevaren, wanneer een christen een slordig leven leidt en het borstwapen der gerechtigheid dus niet draagt.

Zo zal de duivel bij het ontbreken van dit borstwapen gemakkelijk ons aandeel in Gods genade kunnen betwisten. Een slordig leven leidt tot veel onzekerheid. Maar waar een christen dit borstwapen wel draagt, geldt: *‘En het werk der gerechtigheid zal vrede zijn; en de werking der gerechtigheid zal zijn gerustheid en zekerheid tot in eeuwigheid’* (Jesaja 32: 17).

Een ander gevaar is, dat Gods kinderen zonder het borstwapen der gerechtigheid makkelijk geneigd zullen zijn de geboden van de Heere te overtreden. Terwijl anderzijds geldt: *‘De gerechtigheid des oprechten maakt zijn werk recht’* (Spreuken 11: 5).

Een derde gevaar: Als onze levenswandel niet oprecht en in overeenstemming met Gods wil is, zullen we ook minder troost ontvangen uit Gods voorzienige leiding. De vraag kan dan makkelijk opkomen: Is het niet vanwege mijn zonde en onheilige levenswandel, dat deze dingen mij treffen? Anderzijds kan het te midden van allerlei tegenspoed tot diepe troost zijn als we mogen weten in de weg van de Heere te gaan.

A.J.T. Ruis

De verberging van Gods aangezicht (2)



Na wat we de vorige keer gezien hebben moet ik nog iets zeggen over Jesaja 45 vers 15 en volgende. In genoemd vers lezen wij: “Voorwaar, Gij zijt een God Die Zich verborgen houdt, de God Israels, de Heiland”. Wat moeten wij onder deze woorden verstaan?

Indien ergens, dan is het wel hier, dat we de Bijbelwoorden pas leren verstaan in hun samenhang met het verband, de context. Bij vers 45 lijkt een nieuw deel van Jesaja's profetie te beginnen, maar dat is niet zo. Om vers 45 te begrijpen moeten we bij vers 44 beginnen. Een vers dat overigens ook weer deel uitmaakt van een groter geheel. Waar gaat het over in Jesaja 45?

De Heere laat prediken dat aan de ballingschap een einde zal komen. Hij zal aan Zijn belofte van wederkeer gedenken en al wat uit Zijn mond gaat is vast en onverbroken. Het volk kon zichzelf natuurlijk niet uit de ballingschap bevrijden. Een mens kan zich in de grootste narigheid werken, maar er niet uit komen. De gevallen mens kan zichzelf niet meer oprichten. Daar is de almachtige hand van de Heere voor nodig. En over die almachtige en tegelijk ook genadige hand des Heeren gaat het in Jesaja 45 als Hij zegt dat Hij koning Kores zal gaan gebruiken om de door eigen schuld gesloten poorten voor Israël te openen en het volk weer terug te brengen in hun land. Niet Kores zal het doen, maar de Heere Die Kores bij de hand zal nemen om dit wonderwerk te doen.

Op deze manier zal de macht en heerlijkheid van Israels God van de opgang der zon tot aan haar ondergang (vers 6) bekend worden. Daar doet Hij het voor, opdat Zijn Naam alom bekend en geprezen zou worden en velen Israels God zouden erkennen als de ene, ware God. Ja, ook vele heidenen zouden tot die erkenning komen! Ook, vers 14, bijvoorbeeld uit Egypte en Ethiopie zullen mensen tegenover Israël erkennen dat alleen hun God de ware en levende God is! Wat een wonder! Hoe laat de Heere hierin zien dat Hij de macht heeft over het mensenhart, overtuigend en zaligmakend.

Als de profeet Jesaja dit mag verkondigen roept hij verwonderd uit: Voorwaar, Gij zijt een God, Die Zich verborgen houdt, de God van Israel, de Heiland! De profeet verheerlijkt met deze woorden de God van Israel, ook zijn God! Hij belijdt met zoveel heerlijke woorden dat de Heere in dit wonderlijke werk der verlossing, waarbij ook vele heidenen zullen erkennen dat de Heere God is, een Heiland, een reddende God is, een God Die Zich “verborgen houdt”.

De profeet belijdt hiermee dat de Heere bij het doen van deze grote dingen nog verborgen houdt welke grotere dingen Hij nog zal doen. Ja dat de heerlijke gebeurtenissen van Israels verlossing uit ballingschap, met de daarmee gepaard gaande aanbidding van Israels God door de heidenen, een nog heerlijker geheim verborgen houdt. God zal grotere dingen doen! Want God is de God des heils! Heeft Hij al niet tegen Abram bij diens roeping uit het heidendom gezegd dat in hem “alle

geslachten des aardrijks” gezegend zouden worden? God zal in de volheid des tijds komen en Zijn Zoon zenden naar de wereld. In Hem en in Hem alleen zullen joden en heidenen verlossing ontvangen! Wat Hij nog verborgen houdt, wat bij de gebeurtenissen bij Israels verlossing uit Babel nog verborgen is, zal op Zijn tijd heerlijk geopenbaard worden: de verlossing in Christus Jezus, de Heiland, de Zaligmaker der wereld!

Waar het om gaat is dat God niet gekend kan worden buiten Zijn openbaring om. Wij kennen Hem voor zover het Hem behaagt Zich te openbaren. Zijn wegen zijn verborgen voor een mens totdat Hij ons de ogen opent. En God is niet alleen machtig Zijn heil te openbaren aan het mensenhart, maar ook zeer gewillig. Lees maar verder het kostelijke Jesaja 45. Neem vers 19: “Ik heb niet in het verborgene gesproken, in een donkere plaats der aarde; Ik heb tot het zaad van Jakob niet gezegd: Zoekt Mij tevergeefs; Ik ben de HEERE, Die gerechtigheid spreekt, Die rechtmatige dingen verkondigt”. En wat te denken van die onbegrijpelijke, heerlijke oproep, die ook vandaag nog klinken mag en ook tot ons komt: “Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij eindigen der aarde; want Ik ben God en niemand meer”, vers 22.

O, verbergen wij ons toch niet langer voor Hem, als we nog nooit uit onze schuilhoeken tevoorschijn kwamen. De mens verbergt zich voor de Heere en zegt: Wijk van mij, aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust. Want al is het waar dat de verlossing van Boven moet komen, ook Jesaja 45 biedt mij geen enkele verontschuldiging om maar te blijven die ik ben. Kennen we ons eigen hart in zijn natuurlijke afkerigheid? Dienen ook wij nog de afgoden in plaats van de levende God? Voelen we ons in Babel nog thuis en storen we ons niet aan de oproep om terug te keren? Tot de Joden in ballingschap kwam de oproep in de naam des HEEREN: Wie is onder ulieden van al Zijn volk? De HEERE, zijn God zij met hem en hij trekke op! Zie 2 Kronieken 36 en Ezra 1.

En waar brengt het mij als ik door genade mag delen in het verlossingswerk van Christus Jezus? Tot aanbidding en verwondering, zoals Jesaja 45 besluit: “Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk, in de HEERE zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen; maar zij zullen beschaamd worden, allen die tegen Hem ontstoken zijn. Maar in de HEERE zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad Israels”.

K. Hoefnagel

“De angst dat mensen verloren gaan...” Nog een kort vervolg (slot)



Het volk in de voorhof van de tempel is verbaasd als ze getuige zijn van de genezing van de lamme man. Dageelijks zat hij als bedelaar in één van de tempelpoorten. Maar nu is hij genezen, op het woord van Petrus: *“In de Naam van Jezus Christus, de Nazarener, sta op en wandel!”* En zo gebeurt het. Petrus maakt van de gelegenheid gebruik om die Naam ook te verkondigen. Van Hem getuigt de apostel: *“Welken de hemel moet bevatten tot de tijden der wederoprichting aller dingen, die God gesproken heeft door de mond van al Zijn heilige profeten van alle eeuw.”* [Hand. 3: 21]. De Heere Jezus, Hij is niet meer de Man van smarten, maar Hij is de ten hemel gevaren Koning. Maar eens zal Hij wederkomen. Petrus zegt: dat zal zijn in *“de tijden der wederoprichting van alle dingen.”* Daarover spraken de profeten voorheen al. Het zal de tijd zijn wanneer de zonde in deze wereld zal worden weggedaan en de duivel met de zijnen naar de voor hen bestemde plaats zal zijn verwezen. Als God alles in allen zal zijn. En dat voor eeuwig. De profeet Jesaja heeft er in zijn tijd al iets over mogen verkondigen. Hij sprak namens de Heere over *“de nieuwe hemel en de nieuwe aarde die Ik maken zal.”* Daarom: *“Weest gijlieden vrolijk en verheugt u tot in der eeuwigheid!”* [Jes. 66: 22; 65: 18]. Maar er is ook die andere, donkere zijde, ook voor eeuwig. Jesaja moet in opdracht van de Heere ook spreken over *“de dode lichamen der lieden, die tegen Mij overtreden hebben. Want hun worm zal niet sterven en hun vuur zal niet uitgeblust worden, en zij zullen allen vlees een afgrijzing wezen”* [Jes. 66: 24].

De Heere Jezus Zelf, de volmaakte Profeet en Leraar, verwijst naar woorden als deze. Hij, de Alwetende, spreekt dan zelfs over *“het eeuwige vuur”* [Matth. 18: 8]. Hij schroomt niet om het keer op keer te benadrukken: dat zal een definitief oordeel zijn. Lees Mar-

kus 9: 43 en volgende, en het zal u opvallen hoe veel keren Hij de woorden *het onuitblusselijk vuur* en *de onsterfelijke worm* in de mond neemt. Trouwens, de diep ernstige toon van Zijn vermaning heeft het karakter van eeuwig, altoosdurend oordeel. Aangrijpend!

Ik schrijf dit allemaal omdat er wel stemmen klinken en publicaties rondgaan die hierop afdingen. Ooit zullen alle schepselen met God verzoend zijn, zo wordt gepropageerd. De bijbelse woorden voor eeuwigheid wijzen in lang niet alle gevallen op een oneindige tijdsspanne, zo meent men te moeten zeggen. Het klinkt allemaal nogal doorwrocht en overtuigend. Vorige keer schreef ik er iets over. Gedachten als deze willen ook ingang vinden in reformatorische kring. De verdedigers en verbreiders van deze mening zijn de overtuiging toegedaan dat uiteindelijk de hele schepping verlost is en verlost zal worden door het volbrachte werk van Jezus. Uiteindelijk zal ieder delen in de kosmische verlossing die ooit zal intreden.

De woorden in de Bijbel die spreken over een eeuwige straf zijn voor die wens natuurlijk een geduchte steen in de vijver. Maar deze hobbel wordt overwonnen door het begrip eeuwigheid om te duiden. Helaas is hier sprake van een onaanvaardbare interpretatie. De Schriftgegevens zijn er te eenduidig voor. Let alleen al op het feit dat voor de typering van de “eeuwige” straf dezelfde woorden worden gebruikt als de typering van God en Christus Zelf: ook “eeuwig” [Deut. 33: 37; Jesaja 9: 5 en 40: 28; Matth. 6: 13; Openb. 1: 18]. Het zou nogal wat consequenties hebben wanneer we eeuwig niet meer als eeuwig mogen opvatten... Dan zou God geen God meer zijn. Dan zou Hij geen eeuwig Koning zijn!

Maar, zo wordt wel tegengeworpen, Paulus schrijft dan toch maar aan de Korinthiërs dat Christus *“in Zijn toekomst”* Zijn koningschap zal afleggen en aan Zijn Vader teruggeven [1 Kor. 15: 24]. Is daarmee dan niet aangegeven dat het “eeuwige” Koninkrijk toch een einde zal hebben? Zo eindeloos is Zijn koninkrijk dus niet... Al met al: eeuwig is toch niet echt eeuwig, zo meent men.

Dit woord uit Paulus’ Paasevangelie moet wel in zijn verband worden gelezen. Juist hier wordt de lof bezongen op de glorie en heerlijkheid van Christus’ werk. In de stilte van de eeuwigheid heeft Hij de missie om Zaligmaker te zijn aanvaard. En in de volheid van de tijd heeft die opdracht volkomen uitgevoerd. *“Hij heeft, o God, van U begeerd, het omvergankelijk leven. Gij hebt het Hem gegeven...”* Wanneer Hij de wereldtijd beëindigen zal en Zijn bruidskerk voor immer toch Zich nemen zal, is Zijn koninklijke en priesterlijke middelaarsarbeid voltooid. Dan zal Hij Zijn opdracht – *Zijn Koninkrijk* – aan God en de Vader teruggeven. Dan zal Zijn missie volbracht zijn.

Maar wat tegelijkertijd zal gelden: dan zal Hij al Zijn vijanden aan Zijn voeten leggen [1 Kor. 15: 25]. Ze zullen Hem zijn als een voetbank onder Zijn voeten [Psalm 110: 1; Hebr. 1: 13]. Hij zal ze verpletteren met een ijzeren scepter, Hij zal ze in stukken slaan als een pottenbakkersvat [Psalm 2]. Hoe aangrijpend! Daarom: *“Kust de Zoon, opdat Hij niet toorne en gij op de weg vergaat!”*, voor eeuwig vergaat... *“Ziet toe, dat gij Dien die spreekt niet verwerpt...”* [Hebr. 12: 25-29].

J.M.J. Kieviet

CGK- & GKv-ambtsdragers praten over preken. Een impressie.

De lezers van het RD zullen zich de foto in de krant van 1 juni jongstleden nog wel herinneren. Enkele tientallen ambtsdragers bijeen in de kerk van Noordeloos, zittend in de kerkbanken, met op de voorgrond een staande en orerende ds. K. Visser van Barendrecht. Boven het artikel: *“CGK en GKv niet uitgepraat over prediking.”*

Over de prediking ging het inderdaad die avond. De broeders waren bij elkaar gekomen op uitnodiging van deputaten eenheid (zowel CGK als GKv) om op regionaal niveau met elkaar na te denken over de inhoud van de preken in beide kerken. De dominees P. Niemeijer (GKv Rijnsburg) en ‘onze’ D. Quant (emeritus) hadden ieder een reflectie geschreven over preken in hun eigen kerkverband; ‘voor-de-spiegel-verhalen’ zo werden ze genoemd. Een week eerder was een dergelijke avond in de Pniëlkerk te Veenendaal belegd.

Na een mondelinge inleiding van beide genoemde predikanten konden vragen aan de referenten worden gesteld. Daar werd uitvoerig gebruik van gemaakt. Over en weer werden de dingen openhartig maar op een goede toon gezegd. Eerlijkheidshalve zeg ik tegelijkertijd dat het naar mijn indruk niet tot een echt gesprek kwam. Het bleef vooral bij stellingen en meningen. De leiding van de avond was bij ds. W. van ’t Spijker, CGK-deputaat.

Natuurlijk kwamen de ‘oude’ thema’s van gemeentebeschouwing, toe-eigening des heils, avondmaalsmijding en verbondsautomatisme ter sprake. Langs deze lijnen worden al veel jaren lang de onderlinge verschillen afgetast en becommentarieerd. Het paste daarin dan ook helemaal dat dominee Visser het thema van de wedergeboorte ter sprake bracht. Hoe functioneert de noodzaak daarvan nu werkelijk in de prediking?, was zijn vraag. Met name gericht aan de vertegenwoordiger van de vrijgemaakte kerken, maar me dunkt impliciet niet minder aan alle anderen. Wordt niet al te snel aangenomen dat de hoorders het heil bezitten? En hoe zit het dan met de waarschuwing aan het adres van onbekeerden?, was de vraag van een andere aanwezige.

In dat verband kwamen natuurlijk ook ‘de drie stukken’ aan de orde. Opmerkelijk was dat beide sprekers daarop een ongeveer gelijke reactie gaven. Beiden menen dat de idee van een heilsordelijke chronologie onwenselijk is. Ds. Quant merkte zelfs op dat die gedachte nog maar nauwelijks binnen zijn eigen ker-

ken te vinden zal zijn. Ik ken mijn collega als iemand die de CGK door en door kent. Maar of hij op dit punt een terechte constatering doet? Helaas vrees ik van wel. Maar daarmee zijn we dan wel bijna kerkbreed bezig weg te schuiven van wat in de lijn van Ursinus, W. à Brakel, Hendrik de Cock en prof. L.H. van der Meiden, om maar enkelen te noemen, veel decennia lang gepreekt is.

Maar het is nog iets anders waarop ik wijzen wil. Het gesprek op die avond in Noordeloos bleef vooral in het kader van de vragen rond de toe-eigening des heils. Bij een flink aantal accenten die met name ds. Niemeijer legde, heb ik afstand ervaren. Toch waardeer ik deze vrijgemaakte collega als iemand die binnen zijn kerken wil opkomen voor een confessionele prediking. Op enig moment liet hij zelfs blijken dat zijn eigen prediking in een bepaald opzicht zeker niet representatief is voor het geheel van zijn kerken. Ik vraag me dan ook af of we in Noordeloos wel het echte beeld van de kerken voor ogen kregen. Mijn vrees is dat we al veel verder weg zijn, dan op die avond gesuggereerd werd. En dat geldt, zo vrees ik, niet alleen van de GKv maar niet minder van onze eigen kerken. Het feit van een warme samenwerking op heel veel plaatsen brengt me tot die conclusie.

Opmerkelijk! In het RD-nummer dat op diezelfde dag was verschenen, was te lezen dat de Canadian Reformed Churches besloten hebben de relatie met de GKv te beperken. Al eerder zetten de Australische kerken die stap. De reden? De vrijgemaakt-gereformeerden bieden ruimte aan opvattingen die op gespannen voet staan met Schrift en belijdenis, aldus de verklaring. Opgeroepen werd om terug te keren naar de autoriteit van de Bijbel... Dat is nogal even een signaal.

Een enkele week later las ik in de zelfde krant een bericht dat één van de GKv-predikanten het kerkverband verlaat, omdat zijn kerk op diverse plaatsen in een diepe geestelijke crisis verkeert. Zelfs klinkt de beschuldiging dat het persoonlijke geloof nauwelijks meer in de prediking ter sprake komt.

Heel pijnlijk is natuurlijk het vertrek van prof. dr. J. Douma in 2014 geweest. Zijn verantwoording van deze stap in zijn boekje *Afscheid* liegt er niet om. In een recente recensie van zijn hand las ik: *“Ik ben vertrokken toen ik het vervalproces in de GKv onomkeerbaar vond. Ik kon zoveel bezwaren uiten als ik wilde, maar gehoor vond ik niet meer. Deze kerk heeft het spreken van*

profetische woorden en antwoorden verleerd. Zij is oecumenisch geworden, waait met de winden mee, en gaat in een richting die geen weerstand meer zal bieden. Vrijgemaakte synodes wenden zich niet meer af, maar keren hun gezicht toe naar wat modern heet. Plaatselijke kerken doen wat zij willen, met of zonder nieuwe kerkenorde. En de synodes passen zich wel aan." Een scherp oordeel. De Heere moge die koers keren! Maar laat voorshands voor ons gelden: een schip op strand is een baken in zee.

J.M.J. Kieviet

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 26 juli 2016. Kopij graag binnen donderdag 14 juli. In de zomertijd verschijnt ons blad, zoals u al gemerkt zult hebben, elke drie weken.

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 13 juli in de Geref. Kerk Vrijheidsstraat 1. 10.30 uur opening Ds. J. de Bruin, Elburg. Ds. A.J.T. Ruis, Rotterdam- Kralingen. Verkooptafels in de pauze. Lunchpakketten te koop. 14.00 uur Ds. J.M.J. Kieviet, Renswoude. Kindervertelling W.L. van der Staay, Elburg, Ds. A. Vlietstra, Katwijk. Sluiting: Ds. J. de Bruin, Kinderoppas aanwezig.

Ontmoetingsdag 'Bewaar het Pand'

We geven u alvast de datum door: D.V. zaterdag 10 september op Urk.

AvH

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22


VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

**Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio**

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen
Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

*....ik koos liever aan den dorpel in het huis mijns
Gods te wezen.....psalm 84:11m*

De kerkenraad van de Christelijk Gereformeerde Kerk te Zaamslag heeft met droefheid kennis genomen van het overlijden van haar oud-koster

br. J. Vlaander

Gedurende vele jaren heeft hij de gemeente vanuit de liefde van zijn hart in alle getrouwheid gediend met de aan hem geschonken gaven.

De Heere vertrooste de achtergebleven weduwe, kinderen, klein- en achterkleinkinderen.

*Namens de kerkenraad
Ds H H de Haan, preses
G F Zegers, wnd scriba.*

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 22,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 23,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.



In verwachting?

Onze kraamverzorgenden:

- ✓ verlenen vroegtijdige assistentie bij de bevalling thuis of in het ziekenhuis
- ✓ geven professionele begeleiding bij de borstvoeding
- ✓ delen kennis met de moeder over de verzorging van de baby
- ✓ zijn alert op medische complicaties bij moeder en baby
- ✓ dragen zorg voor de hygiëne en de huishouding
- ✓ zorgen voor het hele gezin
- ✓ zijn geschoold om zorg te geven na een keizersnede
- ✓ werken vanuit een reformatische levensovertuiging

Cliënten waarderen ons met een 9.4

Voldoet dit aan je verwachting?

Schrijf je dan in op www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.



Vakantie in Duitsland? Twee ruime **vakantiewoningen** beschikbaar in de overweldigende natuur van het Nordpfalzerbergland: uitgestrekte wandel- en fietspaden in de directe omgeving, (kerk)historische plaatsen (Heidelberg, Trier, Worms) op dagtocht afstand. Rust, natuur en cultuur. (Herfstvakantie nog vrij en nog enkele weken van de zomervakantie!) Meer informatie: www.beth-etham.de of tel.nr. 0049-6385-92 555 77 (NL-talig)



De Verrassing
Bungalowpark

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Welkom terug op ons park!

Begravenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40	Waardenburg 0418 - 65 20 39
---	-----------------------------------	--------------------------------



H. de Jongh



D.D.E. Meliester



M.K. Ligthart



A.J. van Lieburg

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

HET UITGEVEN VAN PURITEINSE WERKEN IN DUITSLAND: EEN ERESCHULD VOOR NEDERLAND

De Duitstalige landen horen bijna niets meer over de enige troost beide in leven en sterven. Wilt u helpen? Schenk dan tijdens uw vakantie een goed boek.

Bestellen kan via onze website www.svvhed.org. Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.



Adres: Elzenbos 25
4191 MR Geldermalsen
E-mail: info@svvhed.org
Telefoon: 0345 - 58 08 10

